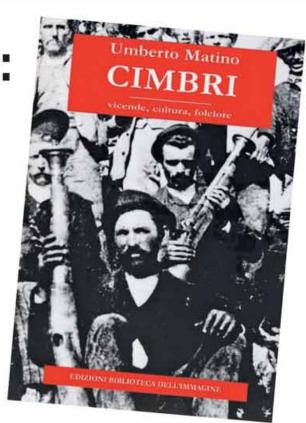
Umberto Matino: Cimbri, a folk boda iz nia auzgestorbet

'Z iz nèt dèstar ren von "Zimbarn" un khön ber 'z soinz dise laüt, se sèlbart håm aukontàrt biane vo soinar kultùr un vo soin lem. Süachante atti libarn venntma geschribet saiz von Zimbarn boda soin zuargerift no hundart djar vorda iz gebortet Kristo un håm gekhempft pinn Romé, saiz von sèlln laüt boda soin da gerift vor tausankh djar, khemmante her von Taütschlänt un vångante vür di pèrng zbisnen Trentino un Veneto. Un vo dise redetma in disan libar. Ånka azta di zait hatt vortgesbentzt toaln vo soinar kultùr, no haŭtzotage steata alz ummaz no vil vodar "Zimbar Bèlt". In disan libar venntma nèt di stòrdja von Zimbarn, ma vennt di bèlt von Zimbarn asó azpe 'z hattze gekhennt dar schraibar. A bèlt, da sèll von Zimbarn, boda redet vo laüt boda håm hèrta gehaltet dakunt soi earde, soi velt; laut boda, zo leba, ham gemocht khennen un lem atti grentze vo zboa kulturn: da belese un da taütsch un, vor se, di grentze iz khennt eppaz bichte vor soi arm birtschaft.

Vo haüt, khoavante in djornàl "Il Trentino" makma vången in libar vo Umberto Matino:

I Cimbri, pitt 14,50 €.

Daz Belese Roat Kraütz lazzt niamat alùmma

La Croce Rossa Italiana - Comitato Altipiani è sempre in prima linea per portare soccorso ed aiuto alla popolazione. In questo periodo di emergenza causa Covid, continua il nostro impegno per garantire il servizio h 24 di soccorso in emergenza con ambulanza sul nostro territorio. È sicuramente più complicato e impegnativo, perché per ogni urgenza è necessario indossare le protezioni per evitare il contagio e lavorare bardati non è comodo, ma siamo addestrati a farlo. Poi c'è anche la paura, guai a non averla, ma proprio per questo è fondamentale la preparazione e l'addestramento che ci consente di lavorare in totale sicurezza.

Oltre agli interventi in emergenza, la Croce Rossa si sta impegnando a trasformare questo momento critico nel "Tempo della gentilezza", intensificando i servizi per le persone più vulnerabili e con maggior fragilità sociali e sanitarie, tra i quali la spesa a domicilio, il trasporto sociale, la consegna dei farmaci e dei beni di prima necessità.

Daz Roat Kraütz iz hèrta attavorå balda iz zo helva. In disa sbera zait von kòvid, saibarda hèrta vor di arbat afte ambulåntze. Est iz sberar ombrómm ma mochten áziang a tuta bodaz audekht gåntz, di utschéln un allz bazta iz mengl nèt z'soina kontadjärt, un arbatn alle inngepakket iz nèt dèstar, ma ma tüatz gearn zo helva in laüt boda hām mengl, bida ånka di vort izta.

Bar soin laüt biar o un mangaz darkrånkhan azpe di åndarn. Però bar soin argelirnt gerècht zoa zo haba in mindarste riskio. Daz Roat Kraütz però izta vor vil åndre sachandar o.

Sa lai balda iz auzgètt disa emerdjéntza, saibaraz gètt zo tüana zo traga di medisin un 'z geprovédra in laüt, zoa azza mang stian humman daz meararste bosa mang.

Darzùar saibarda zo traga allz bazta ham mengl di laüt boda khemmen rikoveràrt in di ospedéldar, zo mudàrase odar kartn, ombrómm di soinen mang nètt zuargian. Afte ospedéldar, üsarne volontårdje soin o gånt zo macha in pre-triage.

Est, boda vil laüt soin gestånt dahùam ena arbat, pittn Toalkamou habar auzgètt ettlane pèkk vo geèzza, un, pittn "fondo di solidarietà" vodar Hoachebene, saibarda o zo helva

Milo Manara: "Un disegno è il mio modo di dire grazie ai volontari della Croce Rossa"

z'zala sèmm boda di famildje nètt gelängenda, 'z mage soin 'z liacht odar di assikuratzióng von auto, odar medisìn un asó nă. A schümmaz sachan boda khint o gemacht soinz di telefonàde in laüt boda lem alumma, zo machanen kompanjia un zo vorsa bisa eppaz håm mengl.

Kan Oastarn, daz Roat Kraütz hatt geböllt soin nåmp in laüt boda soin alùmma un alln in sèlln boda helvan un arbatn vor di åndarn, pittnan khlumman süazegez gedenkh, a kolómba un an öale boda soin khent geschikht vo groaze gescheft, boda, pitt disan djèsto, ham darkhennt alz biche ünsar arbat un ditza, asó azpe an vorgèll'z Gott, gittaz kraft zo giana vűrsnen.

Istituto Cimbro Kulturinstitut Lusérn info@kil.lusern.it

Mariaizdartakhvodarstòrdja

Stiamo vivendo in tempi speciali, per rimanere forti dobbiamo adattarci alla nuova situazione al più presto. Ci siamo chiesti se sono esistite situazioni simili nella Bibbia dalle quali poter trarne conforto. Condividi con le sorelle nella tua vita e incoraggiale affinché siano forti donne di fede. Quindi la cosa migliore

Alle habar an nåm bozaz håm gètt, un inn in üsåndre izta hèrta eppaz bobar håm ågeheft un bobar böllatn trang sin attn zil. Tortemìtt izta daz gåntz lem. Loavan, valln, stian bidar au, gian vürsnen. An lestn barsto vennen hèrta eppaz zo magade åhengen in doi långez odar khurtzez lem. Du pist gerift, èkko doi zil.

Saibe azpe di Abigail Gedénkhtar, bastodar vürlest mage bèksln 'z lem in pezzar odar in birsrar. Saibe saggia.

Saibe azpe di Anna Lazz nia sèmm zo peta, petn iz nia getånt ummenicht.

Saibe azpe di Rahab

Seånka aztar vürkhint epparéppaz, gloabe in da starch hånt vo Gottarhear, opfren Imen daz peste vo diar, er bartze gedenkhan vo diar un von doin

Saibe azpe di Rebecca

Vorgèzz nia ke daz peste iz da sèll innzalt. Trage azta di doinen mangse nemparn in Gottarhear, pittn doin karàttere azzar saibe azpe dar sèll vo

Saibe azpe di Sara

Soin alt odar djung zeltz nicht, i gloabe ke anìaglaz sachan khint getånt in di djüstn zaitn vo Gottarhear.

Saibe azpe di Lidia

Doi haus az saibe offe, azpe doine hent, asó groaz saibe doi hèrtz zo helva berdasan hatt mångl. Autoaln iz daz gröazarste sachan.

Saíbe azpe di Tabità - Dorcas - Gazzella di snaidraren

tüan naüge sachandar un schaung drau atz üs.

Nütz allz daz peste bodo hast, seånka aztar parirt bintsche, ditza mage soin a geschénkh un a baige vor vil.

Saibe azpe di Ester

Saibe starch un kurdjósat, hèrta afti sait vodar gebàrot, lazz höarn doi votze in gekhempft von lem zo tüana guatz vor di åndarn, ånka azta ditza bill muanen opfarde au sèlbart. Azta Gottarhear hatte gelekk sèmm hattz soin bèrt. Vörte nètt zo lüsna soi votze.

Saibe azpe di Sara von Tobia Guate un znichte gaistar, Gottarhear alùmma schafft obar alle.

Saibe azpe di Ruth Gottarhear helftar seänka asto pist a

fremméga. Saibe azpe di Giuditta

A baibe vo fede un boda hatt varlét, åna zo schaffa, hattze gemacht vintzarn soin folk.

Saibe azpe di Eva

Èkko est di Eva mage auhevan in khopf, un åhevan zo speràra umbrómm 'z izta gebortet di Maria, soi tochtar ma pitt Irn hefta à 'z gevólga bose si anvétze hatt vornichtet.

Saibe azpe di MARIA

Umile, da mindarste. Si hatt nia vürgevånk hoache plètz. Ma mochtze nètt höarn a groazez baibe zoa azta Gottarhear made nützan. Du mochst volng alumma. In soi năm izta drinn dar moi o un dar nam vo alln in selln boda lem afti earde.

Ditza geschràiba iz khent abegenump

Di musìk tüat guat

Di musîk iz hêrta gest bichte vor 'z mentsch. Ma khött ke dar earst strumént boda iz khent gimacht vonan mentsch iz a flauto vor mearar baz 40.000 djar. In di sèlln zaitn di musìk iz khent genützt vil von katzadőr un von laűt, bodase soin hèrta gimövart, zo stiana alle pittnåndar un nèt zo vorharase. In alt Grichenlant di musik iz khent genützt nazogiana in gedichte von poeti. Dar strumént boda iz hèrta khent genützt iz di lira, a khlummana arpa pitt holtz un pitt soanl boda khemmen gefift pinn vingarn. Pittar zait un pinn djardar di musik iz gebèkslt vil un soinda auzkhent naüge stili, azpe da klassische musik, rock odar pop un vil åndre o. Bazta però iz nia gebèkslt iz ke di musik haltet panándar di laüt in sbere moméntn un macht nèt pensàrn att schaülane sachandarn boda soin nå auzzovalla. In kriage di soldàn håm gisunk zo halta hert, nèt zo molàra un zo gidenkha di schümman zaitn benn sa soin gest dahùam pitt soin famildje. In disan moment, bobar soin no zo leba, di musik magaz helvan z'stiana a migele pezzar un nèt zo pensàra in schaülan sachandarn boda soin nå auzzovalla. Bar soin alle inngispèrrt dahùam, loune un vil vert boazpar nèt bia zo pasàra di zait. Daz peste iz züntn å di radio, nemmen in telèfono, an cd odar an altn disko un leng au a pizzle musik. 'Z magat soin an

kantzù bodaz gidenkht apparéppaz odar apparùmmaz. I hån an kantzù bode han hèrta gilüsant balde pin gest khlumma bomar gidenkht moine non. 'Z mage soin o lai musìk ena börtar. Moi måmma benn si hattme någitrakk, hatt hèrta gilüsant "Le quattro stagioni" vo Vivaldi un balde pin gest khlumma un hån gihöart da sèll musik vor da earst bòtta, hånne pensàrt zo habase sa gihatt gihöart. Balde hån gihatt 6 djar moi måmma hattme inngischribet in a schual vo musik vo Poatzan. Di earstn djar hånne gisunk un gifift in flauto, in tamburo un in xylophono. In quinta elementare hånne ågiheft zo faiva in contrabbasso, ummandar von gröazarstn struméntn. Vor viar djar pinne pasàrt attn basso elettrico, umbrómm dar stile vo musik, iz gest lai hèrta classica. Est infatti faive kantzü mearar naüge un bomar givàlln mearar. In dise djar oltre baz zo faiva bazmar hatt khött dar maistro, hånne sperimentart o nauge melodie un kantzü. Oltre ditza gevàlltzmar o lüsnen vil musìk vo alln in generi. Atz Lusérn o per fortuna habar vil musik pittar Polifonica Cimbra, pittn Zimbar Kantör vodar khirch un, sidar a par djar, in Jazz Festival. Speràrbar azzese allz sistemàr in bintsche zait, un azpar mang bidar singen alle pittnåndar.

An gruaz, Samuel Pedrazza

Bia auztrang disa quarantena

Ormài in dise tang makma nét tüan pitt mindar zo reda vo daz sèll boda iz vürkhent in ünsar lem un, tage vor tage, di notizie obar in CoVid-19 sogitàrn zo kheara un machanse höarn hèrta mearar. Disa situatzióng bèksit in vil sachandar ünsar lem un pròpio att dise sachandar boda bèksln mochatma schaung pitt mearar atentzióng. Ummana von dise iz sichar di gesùnthait von khopf von sèlln boda soin inngespèrrt in haus. Stian inngespèrrt sovl zait un mochan bèksln allz in an stroach allz daz sell boma herta hatt getänt vil vert trak schaülane schade atti sinne von laüt. In di epidemie boda soin vürkhent hintarbart in di djardar hattma gesek bia dòpo zen tang ettlane laüt håm augevänk zo haba disturbi azpe strèss, ânsia un loune.

Di beng mang soin vil, ma höartze alùmma, ma hatt vort vo daz sèll boda dar virus magataz tüan üs un ünsarn laüt odar ma höartze nidargemèkket vor 'z gèlt boda velt, darzùar hâm neméar in gelàich ritmo magat trang z'soina traure un loune pitt conseguenze vor di gesùnthait. Pròpio vor ditza di OMS (Organizzazione Mondiale della Sanità) hatt nidargelekk an vademecum zo lirna bia ma mochtze mövarn. 'Z iz bichte stian in contatto pittn laüt. 'Z iz o bichte süachan zo halta a gesüntz lem, haltn orari benn ma geat z'slava, machan attività fisica, nèt èzzan kartza vil un haltnse impegnàrt pitt daz sèll bodaz gevàllt. Bar mochan schaung afti famìldja,

Agostini Gabriele